

ปัญหาเกี่ยวกับมาตรการควบคุมการใช้กัญชาในประเทศไทย¹

จิตติภัทร์ ตั้งสิริพจน์²

จากการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาเกี่ยวกับมาตรการควบคุมการใช้กัญชาในประเทศไทย โดยได้มีการศึกษาถึงความหมาย ความเป็นมา ประเภท และหลักการพื้นฐานของกัญชา พบว่า กัญชานั้น เป็นพืชชนิดหนึ่งที่มีสารแคนนาบินอยด์ (Cannabinoids: CBD) และสารเตตระไฮโดรแคนนาบินอล (Tetrahydrocannabinol: THC) เป็นส่วนประกอบ³ โดยสารแคนนาบินอยด์มีฤทธิ์ในการช่วยลดการอักเสบ คลายอาการเมื่อยล้า ลดความเครียดและไม่เกรน ส่วนสารเตตระไฮโดรแคนนาบินอลนี้ มักอยู่ในช่อดอกและใบของกัญชา โดยการบริโภคกัญชาในปริมาณที่มากเกินไปนั้นจะก่อให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพต่อผู้บริโภค และอาจก่อให้เกิดปัญหาภายในสังคมอีกด้วย⁴

ในปัจจุบัน ประเทศไทยได้มีการบัญญัติในประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระบุชื่อยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 พ.ศ. 2565 ให้กัญชาที่มีสารสกัดในปริมาณไม่เกินไปกว่าร้อยละ 0.2 ของน้ำหนัก ไม่ถือว่าเป็นยาเสพติดให้โทษ ประเภท 5 อันมีผลให้การนำสารสกัดจากกัญชานั้นไม่ต้องอยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ และพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564 อีกต่อไป อันมีผลให้ประชาชนสามารถที่จะเข้าถึงกัญชาและสารสกัดจากกัญชาได้ง่ายยิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดความสงบสุขภายในสังคม และเพื่อป้องกันอันตรายอันจะเกิดกับด้านสุขภาพของบุคคลที่บริโภคกัญชาหรือสารสกัดจากกัญชามากเกินไป จึงควรมีการกำหนดมาตรการทางกฎหมายในการที่จะควบคุมการใช้กัญชา

อย่างไรก็ตาม เมื่อได้ทำการศึกษาปัญหาเกี่ยวกับมาตรการควบคุมการใช้กัญชาในประเทศไทย พบว่ายังมีปัญหาอยู่หลายประการ สามารถสรุปได้ดังนี้

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหาเกี่ยวกับมาตรการควบคุมการใช้กัญชาในประเทศไทย โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สลิท สิริพิฑูร และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์สุเมธ จานประดับ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรพรหม อินทรมรรย์

²นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (วิทยาเขตบางนา) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

³Michael Backes แปลโดย จารวี นิพนธ์กิจ, Cannabis Pharmacy คู่มือภาคปฏิบัติสำหรับกัญชาในทางการแพทย์, พิมพ์ครั้งที่ 1 (นนทบุรี: บริษัท ภาพพิมพ์ จำกัด, 2563) หน้า 35. อ้างใน กิตติพงษ์ เกิดผล, “อุปสรรคทางกฎหมายเกี่ยวกับการค้ากัญชาของประเทศไทย,” (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2562), หน้า 31-33.

⁴ธีรุต เกียรติบรรจงกิจ, “การลดทอนความเป็นอาชญากรรมของยาเสพติด: กรณีการนำกัญชามาใช้ประโยชน์ในทางการแพทย์,” วารสารนิติพัฒน์ นิต้า 7, 2 (2561): 53-54.

ประการแรกคือ ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดสถานประกอบกิจการจำหน่ายกัญชา จากประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง สมุนไพรควบคุม (กัญชา) พ.ศ. 2565 ข้อ 3 ที่กำหนดว่า “ข้อ 3 ผู้ใดประสงค์จะศึกษาวิจัย ส่งออก จำหน่าย หรือแปรรูปสมุนไพรควบคุมเพื่อการค้าจะกระทำได้อีกต่อเมื่อได้รับใบอนุญาตตามมาตรา 46” ซึ่งหากพิจารณาตามมาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. 2542 ข้อ 2 จะเห็นว่ากฎหมายกำหนดเพียงหลักเกณฑ์ของผู้จำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่มีกัญชาเป็นส่วนผสม โดยได้มีการกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ที่ประสงค์จะจำหน่ายสมุนไพรควบคุมไว้ในกฎกระทรวงการอนุญาตให้ศึกษาวิจัยหรือส่งออกสมุนไพรควบคุม หรือจำหน่าย หรือแปรรูปสมุนไพรควบคุมเพื่อการค้า พ.ศ. 2559 แต่ไม่ได้กำหนดเกี่ยวกับรายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะหรือประเภทของสถานประกอบกิจการเอาไว้แต่อย่างใด มีผลให้สถานประกอบกิจการประเภทใดก็ตามที่สามารถที่จะจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่มีกัญชาเป็นส่วนผสมอยู่ได้ หากได้รับอนุญาตตามมาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. 2542 ทำให้การกำหนดมาตรการเพื่อควบคุมสถานประกอบกิจการที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่มีกัญชาเป็นส่วนผสมนั้น จะสามารถกำหนดได้เพียงมาตรการทั่วไป ไม่สามารถที่จะกำหนดมาตรการสำหรับการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่มีกัญชาเป็นส่วนผสมโดยตรงได้

จากปัญหาดังที่กล่าวข้างต้น การที่ไม่ได้กำหนดประเภทของสถานประกอบกิจการสำหรับจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่มีกัญชาเป็นส่วนผสม อันมีผลทำให้ไม่สามารถกำหนดมาตรการสำหรับการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่มีกัญชาเป็นส่วนผสมโดยตรงให้แก่สถานประกอบกิจการได้นั้น ย่อมมีผลต่อความปลอดภัยของผู้บริโภคที่จะไม่ได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค โดยหากพิจารณาจากพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 40 ที่ได้กำหนดให้สถานที่จำหน่ายอาหารต้องมีการกำหนดประเภทของสถานประกอบการ การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่มีกัญชาเป็นส่วนผสมซึ่งอาจผสมทั้งในอาหารหรือเครื่องดื่มก็ควรที่จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบกิจการที่ได้กำหนดประเภทสำหรับการจำหน่ายผลิตภัณฑ์กัญชาโดยเฉพาะ

หากพิจารณาจากมาตรการควบคุมการใช้กัญชาของประเทศเนเธอร์แลนด์ พบว่า ประเทศเนเธอร์แลนด์นั้นได้มีแนวคิดในการทำให้การใช้ยาเสพติดประเภทที่ไม่รุนแรงไม่ถือว่าเป็นผิดกฎหมาย ตามหลักการลดทอนความรับผิดชอบในทางอาญา ซึ่งกัญชาถือว่าเป็นยาเสพติดชนิดไม่รุนแรง จึงได้รับการยกเว้นให้สามารถใช้ได้ แต่ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของทางภาครัฐ โดยในประเด็นของสถานประกอบกิจการประเทศเนเธอร์แลนด์ได้กำหนดให้สถานประกอบกิจการที่จะสามารถจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่มีกัญชาเป็นส่วนผสมได้ คือ Coffee Shop⁶ ซึ่งเป็นการกำหนดประเภทของสถานประกอบกิจการเอาไว้อย่างชัดเจน อัน

⁵ Rijksoverheid, **Wet maakt verschil tussen harddrugs en softdrugs** [Online], available URL: <https://www.rijksoverheid.nl> (August, 24).

⁶ Rijksoverheid, **Gedooicriteria voor coffeeshops** [Online], available URL : <https://www.rijksoverheid.nl> (August, 26).

ทำให้การกำหนดมาตรการควบคุมสถานประกอบการประเภทนี้สามารถทำได้โดยเฉพาะเจาะจงตามสภาพปัญหาที่อาจเกิดจากการใช้ผลิตภัณฑ์กัญชาได้นั่นเอง

ประการที่สองคือ ปัญหาเกี่ยวกับการระบุปริมาณความเข้มข้นของสารเตตระไฮโดรแคนนาบินอลในกัญชา จากประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ การควบคุมคุณภาพ และการจัดการสุขลักษณะของการจำหน่ายอาหารประเภทปรุงสำเร็จ ในสถานที่จำหน่ายอาหาร พ.ศ. 2566 ข้อ 7(2) ที่บัญญัติเอาไว้ว่า “ข้อ 7 ผู้ประกอบการที่มีการจำหน่ายอาหารประเภทปรุงสำเร็จที่มีการนำกัญชา หรือกัญชงที่ใช้ได้ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกำหนด มาใช้เป็นส่วนประกอบในการทำ ประกอบ หรือปรุงอาหาร ต้องดำเนินการเพิ่มเติม ดังต่อไปนี้ (2) แสดงรายการอาหารที่มีการใช้กัญชา หรือกัญชง เป็นส่วนประกอบในอาหารประเภทปรุงสำเร็จทั้งหมด” จากบทบัญญัติดังกล่าว จะเห็นว่าการกำหนดให้ผู้ประกอบการจะต้องแสดงรายการอาหารที่มีกัญชาเป็นส่วนผสมอยู่ให้ผู้บริโภคได้ทราบ แต่ไม่ได้กำหนดให้ผู้ประกอบการระบุถึงปริมาณสารเตตระไฮโดรแคนนาบินอลแต่อย่างใด ทั้งที่ปริมาณสารเตตระไฮโดรแคนนาบินอลนั้นเป็นสาระสำคัญในการที่จะพิจารณาว่าเป็นยาเสพติดให้โทษ ประเภท 5 หรือไม่⁷ อันไม่เป็นไปตามสิทธิของผู้บริโภคที่จะต้องได้ทราบถึงข้อมูลที่แท้จริงของสินค้าหรือบริการที่ตนได้รับ⁸

เมื่อพิจารณาจากมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ซึ่งหากบริโภคมากเกินไปจะทำให้เกิดผลกระทบต่อร่างกายและระบบประสาท และจะก่อให้เกิดปัญหาภายในสังคมได้เช่นเดียวกับกัญชา⁹ ซึ่งตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 มาตรา 26 ก็ได้กำหนดให้ต้องมีการระบุคำเตือนเกี่ยวกับความอันตรายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เอาไว้เป็นข้อความบนฉลากของผลิตภัณฑ์ รวมถึงอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1961 และ พิธีสารแก้ไข เพิ่มเติมอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1961 ปี ค.ศ. 1972 มาตรา 30 ซึ่งประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีอยู่ด้วย¹⁰ ก็ได้ระบุให้ต้องแสดงน้ำหนักและจำนวนร้อยละที่แท้จริงเป็นข้อความเอาไว้บนฉลากในกรณีที่มีไว้สำหรับการจำหน่าย

นอกจากนั้น จากการศึกษามาตรการควบคุมกัญชาของประเทศเนเธอร์แลนด์ จะเห็นว่า Besluit experiment gesloten coffeeshopketen (พระราชกฤษฎีกาตัดสินใจทดลองเครื่องร้านกาแฟแบบปิด) Article 4 ของประเทศเนเธอร์แลนด์ได้กำหนดให้ผู้จำหน่ายจะไม่สามารถปลุกกัญชาเพื่อนำมาจำหน่ายเองได้ แต่จะ

⁷ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระบุชื่อยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 พ.ศ. 2565 ข้อ 1

⁸ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 มาตรา 4(1)

⁹ ไพรัตน์ อ้นอินทร์, “รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพและครอบครัว,” (งานวิจัยทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพ, สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุขและศูนย์วิจัยปัญหาสุรา, 2552), หน้า 13.

¹⁰ ฉัตรสมุน พฤติภิญโญ, “กฎหมายและนโยบายการควบคุมยาสูบอย่างครอบคลุม,” วารสารกฎหมายสุขภาพและสาธารณสุข 1, 3 (กันยายน-ธันวาคม 2558): หน้า 150.

สามารถรับเอากัญชาจากสถานที่ปลูกที่อยู่ในความควบคุมของทางภาครัฐซึ่งเป็นแหล่งเพาะปลูกภายในประเทศเท่านั้น และการพิมพ์ฉลากบรรจุภัณฑ์เป็นหน้าที่ของผู้ปลูกที่ได้รับอนุญาตให้ปลูกจากทางภาครัฐ ในการที่จะต้องระบุปริมาณของสารเตตราแคนนาบินอล (tetrahydrocannabinol, THC) บนบรรจุภัณฑ์ และปริมาณของสารแคนนาบิไดโอด (Cannabidiol, CBD) บนบรรจุภัณฑ์ รวมถึงการระบุน้ำหนักของกัญชาในผลิตภัณฑ์และเปอร์เซ็นต์ของสารเตตราแคนนาบินอลและสารแคนนาบิไดโอด และต้องมีข้อความว่าเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีสารเตตราแคนนาบินอลและสารแคนนาบิไดโอดก่อนที่จะส่งให้ผู้ประกอบกิจการหรือเจ้าของ Coffee Shop นำเอาไปจำหน่ายต่อไป และหลังจากผู้ประกอบกิจการหรือเจ้าของ Coffee Shop ได้รับผลิตภัณฑ์จากผู้ปลูกมาแล้ว ผู้ประกอบกิจการหรือเจ้าของ Coffee Shop จะต้องนำเอาผลิตภัณฑ์นั้นออกจำหน่ายโดยมีรายละเอียดตามที่ผู้ปลูกระบุเอาไว้บนฉลาก การกำหนดมาตรการควบคุมดังนี้ จะทำให้ผู้บริโภคที่ซื้อผลิตภัณฑ์กัญชาจาก Coffee Shop สามารถทราบข้อมูลของผลิตภัณฑ์กัญชา รวมถึงเปอร์เซ็นต์ของสารเตตราแคนนาบินอลและสารแคนนาบิไดโอดได้จากข้อมูลบนบรรจุภัณฑ์

ประการที่สามคือ ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดสถานที่จำหน่ายกัญชา จากประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง สมุนไพรควบคุม (กัญชา) พ.ศ. 2565 ข้อ 3(8) ซึ่งได้บัญญัติว่า “ข้อ 3 ผู้ใดประสงค์จะศึกษาวิจัย ส่งออก จำหน่าย หรือแปรรูปสมุนไพรควบคุมเพื่อการค้า จะกระทำได้อีกต่อเมื่อได้รับใบอนุญาตตามมาตรา 46 และผู้รับใบอนุญาตต้องปฏิบัติตามเงื่อนไข ดังต่อไปนี้ (8) ห้ามจำหน่ายสมุนไพรควบคุม หรือสินค้าที่แปรรูปจากสมุนไพรควบคุมเพื่อการค้าในสถานที่ ดังต่อไปนี้

(ก) วัดหรือสถานที่สำหรับปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา

(ข) หอพักตามกฎหมายว่าด้วยหอพัก

(ค) สวนสาธารณะ สวนสัตว์ และสวนสนุก”

บทบัญญัติตามประกาศฉบับดังกล่าว มีเพียงการบัญญัติห้ามไม่ให้จำหน่ายกัญชาในสถานที่ทางศาสนา หอพัก สวนสาธารณะ สวนสัตว์ และสวนสนุก แต่ไม่ได้มีการบัญญัติห้ามจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่มีกัญชาเป็นส่วนผสมสำหรับบริเวณใกล้เคียงหรือบริเวณที่ต่อเนื่องกับสถานที่ที่บัญญัติห้ามจำหน่ายเอาไว้ มีผลให้สามารถจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่มีกัญชาเป็นส่วนผสมบริเวณด้านหน้า ด้านข้าง ที่ต่อเนื่องหรือใกล้เคียงกับสถานที่ต้องห้ามข้างต้นได้โดยไม่เป็นการขัดต่อกฎหมาย เนื่องจากกฎหมายไม่ได้กำหนดห้ามจำหน่ายเอาไว้ อันเป็นการขัดต่อเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ไม่ต้องการให้จำหน่ายในสถานที่ทางศาสนา หอพัก สวนสาธารณะ สวนสัตว์ และสวนสนุก

จากการพิจารณาตามมาตรการควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่ ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่หากบริโภคมากเกินไปอาจส่งผลให้เกิดปัญหาภายในสังคมตามมา และยังมีผลกระทบต่อสุขภาพอีกด้วย¹¹

¹¹ไพรัตน์ อ้นอินทร์, เรื่องเดิม, หน้า 16-18.

จึงถือเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีความใกล้เคียงกับกัญชาที่ควรมีมาตรการควบคุมที่ใกล้เคียงกัน โดยเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นได้มีการกำหนดมาตรการจำกัดสถานที่เอาไว้เช่นกัน โดยได้กำหนดเอาไว้ในพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 มาตรา 27 ซึ่งได้กำหนดห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ภายในสถานที่ทางศาสนา สถานบริการสาธารณสุข สถานที่ราชการ หอพัก สถานศึกษา สถานบริการน้ำมัน หรือสวนสาธารณะ และได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการอนุญาตสถานประกอบการให้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไว้ในกฎกระทรวงการอนุญาตขายสุรา พ.ศ. 2560 ข้อ 5 โดยได้มีการกำหนดเกี่ยวกับสถานที่ที่ห้ามไม่ให้สถานประกอบการใช้เป็นสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นหนึ่งในหลักเกณฑ์ในการออกใบอนุญาตสำหรับสถานประกอบการ กล่าวคือผู้ประกอบการจะตั้งสถานประกอบการในสถานที่ที่กำหนดห้ามจำหน่ายเอาไว้ไม่ได้ เพราะจะไม่สามารถออกใบอนุญาตได้ นอกจากนั้น กฎกระทรวงการอนุญาตขายสุรา พ.ศ. 2560 ข้อ 5 ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์เพิ่มเติมขึ้นมา โดยมีการห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่ดังกล่าว รวมไปถึงบริเวณที่ต่อเนื่องจากสถานที่นั้นด้วย

ส่วนมาตรการจำกัดการจำหน่ายบุหรี่ ก็ได้มีการบัญญัติห้ามจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบในสถานที่ต่าง ๆ เอาไว้ในพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 มาตรา 29 โดยได้มีการบัญญัติห้ามจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบ รวมถึงบุหรี่ในสถานที่ทางศาสนา สถานบริการสาธารณสุข สถานศึกษา และสวนสาธารณะ และยังได้ให้อำนาจคณะกรรมการในการกำหนดระยะห่างจากสถานที่ดังกล่าว เพื่อห้ามไม่ให้มีการจำหน่ายบุหรี่ในบริเวณระยะห่างของสถานที่นั้นได้

นอกจากนั้น จากการศึกษามาตรการควบคุมการใช้กัญชาของประเทศเนเธอร์แลนด์ซึ่งไม่ได้อนุญาตให้จำหน่ายกัญชาในสถานที่อื่นนอกจาก Coffee Shop¹² และมีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับสถานที่ตั้ง Coffee Shop เพิ่มเติมเอาไว้ในนโยบายด้านยาเสพติดของกระทรวงความมั่นคงและยุติธรรม (Drugbeleid, BRIEF VAN DE MINISTER VAN VEILIGHEID EN JUSTITIE)¹³ ซึ่งได้ห้ามนักเรียนหรือนักศึกษาเข้า Coffee Shop แล้ว ยังได้มีการกำหนดห้ามไม่ให้ Coffee Shop ตั้งอยู่ใกล้สถานศึกษาในระยะห่างไม่เกิน 250 เมตร

¹²Rijksoverheid, เรืองเดิม.

¹³Kamerstuk, **Drugbeleid (Brief van de minister van veiligheid en justitie Nr. 293)** [Online], available URL : <https://zoek.officielebekendmakingen.nl> (August, 27).

หรือ 350 เมตรอีกด้วย¹⁴ อันเป็นการกำหนดมาตรการห้ามจำหน่ายผลิตภัณฑ์กัญชาในบริเวณต่อเนื่องจากสถานศึกษา ซึ่งระยะห่างนั้นเป็นไปตามที่เทศบาลแต่ละท้องถิ่นเป็นผู้กำหนดตามความเหมาะสม¹⁵

ดังนั้น เพื่อให้มาตรการควบคุมการใช้กัญชาในประเทศไทย เป็นไปอย่างเหมาะสม และสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นนั้น ผู้เขียนจึงมีข้อเสนอแนะให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมประเด็นปัญหาต่อไปนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดสถานประกอบกิจการจำหน่ายกัญชา ผู้เขียนเห็นว่า การกำหนดเพียงหลักเกณฑ์และคุณสมบัติของผู้จำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่มีกัญชาเป็นส่วนผสม แต่ไม่ได้กำหนดเกี่ยวกับรายละเอียดของสถานประกอบกิจการเอาไว้มีผลให้การกำหนดมาตรการเพื่อควบคุมการใช้กัญชานั้น ไม่สามารถที่จะกำหนดมาตรการสำหรับการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่มีกัญชาเป็นส่วนผสมโดยเฉพาะได้ จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติม ดังนี้

เดิม ข้อ 3 กำหนดไว้ว่า “ผู้ใดประสงค์จะศึกษาวิจัย ส่งออก จำหน่าย หรือแปรรูปสมุนไพรควบคุมเพื่อการค้า จะกระทำได้อีกต่อเมื่อได้รับใบอนุญาตตามมาตรา 46 และผู้รับใบอนุญาตต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้...”

ขอเสนอแนะให้เพิ่มเติม ข้อ 3 เป็น “ผู้ใดประสงค์จะศึกษาวิจัย ส่งออก จำหน่าย หรือแปรรูปสมุนไพรควบคุมเพื่อการค้า จะกระทำได้อีกต่อเมื่อได้รับใบอนุญาตตามมาตรา 46 อันมีสถานประกอบกิจการของผลิตภัณฑ์กัญชาเป็นการเฉพาะ และผู้รับใบอนุญาตต้องปฏิบัติตามเงื่อนไข ดังต่อไปนี้...”

2. ปัญหาเกี่ยวกับการระบุปริมาณความเข้มข้นของสารเตตราไฮโดรแคนนาบินอลในกัญชา ผู้เขียนเห็นว่า จากการที่มีมาตรการกำหนดเพียงแค่นี้ให้ผู้ประกอบการทำการแสดงรายการอาหารที่มีกัญชาเป็นส่วนผสม แต่ไม่ได้กำหนดให้ระบุถึงปริมาณสารเตตราไฮโดรแคนนาบินอลว่ามีปริมาณในผลิตภัณฑ์เกินกว่าร้อยละ 0.2 ของน้ำหนัก อันมีผลต่อสิทธิของผู้บริโภคที่จะต้องทราบข้อมูลของผลิตภัณฑ์ที่ตนได้บริโภคไป จึงเห็นสมควรเพิ่มเติมดังนี้

เดิม ข้อ 7(2) กำหนดไว้ว่า “ผู้ประกอบการที่มีการจำหน่ายอาหารประเภทปรุงสำเร็จ ที่มีการนำกัญชา หรือกัญชงที่ใช้ได้ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกำหนด มาใช้เป็นส่วนประกอบในการทำ ประกอบ หรือปรุงอาหาร ต้องดำเนินการเพิ่มเติม ดังต่อไปนี้ (2) แสดงรายการอาหารที่มีการใช้กัญชา หรือกัญชง เป็นส่วนประกอบในอาหารประเภทปรุงสำเร็จทั้งหมด”

ขอเสนอแนะให้เพิ่มเติมข้อ 7(2) เป็น “ผู้ประกอบการที่มีการจำหน่ายอาหารประเภทปรุงสำเร็จ ที่มีการนำกัญชา หรือกัญชงที่ใช้ได้ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกำหนด มาใช้เป็นส่วนประกอบในการทำ

¹⁴Bieleman Et Al ., Coffeeshops In Nederland 2014 (Coffee Shops In The Netherlands 2014) 9 (2015) (with a report summary in English). อ้างถึงใน Marianne M. J. van Ooyen-Houben, “The Dutch Coffee Shop System, Tensions And Benefits,” *Michigan State International Law Review* 3, 25 หน้า 631.

¹⁵Kamerstuk, เรื่องเดิม.

ประกอบ หรือปรุงอาหาร ต้องดำเนินการเพิ่มเติม ดังต่อไปนี้ (2) แสดงรายการอาหารที่มีการใช้กัญชา หรือ กัญชง เป็นส่วนประกอบ และระบุปริมาณสารเตตราเคนนาบินอลในอาหารประเภทปรุงสำเร็จทั้งหมด”

3. ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดสถานที่จำหน่ายกัญชา จากการที่ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง สมุนไพรควบคุม (กัญชา) พ.ศ. 2565 ข้อ 3(8) ได้มีการบัญญัติสถานที่ที่ต้องห้ามจำหน่ายกัญชาและ ผลิตภัณฑ์ที่มีกัญชาเป็นส่วนผสม แต่ไม่ได้มีการกำหนดรวมไปถึงบริเวณต่อเนื่องหรือบริเวณใกล้เคียงแต่อย่างใด อันทำให้เกิดช่องว่างทางกฎหมาย จึงเห็นสมควรเพิ่มเติมดังนี้

เดิม ข้อ 3(8) กำหนดไว้ว่า “ห้ามจำหน่ายสมุนไพรควบคุม หรือสินค้าที่แปรรูปจากสมุนไพรควบคุม เพื่อการค้าในสถานที่ ดังต่อไปนี้

- (ก) วัดหรือสถานที่สำหรับปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา
- (ข) หอพักตามกฎหมายว่าด้วยหอพัก
- (ค) สวนสาธารณะ สวนสัตว์ และสวนสนุก”

ขอเสนอแนะให้เพิ่มเติมข้อ 3(8) เป็น “(8) ห้ามจำหน่ายสมุนไพรควบคุม หรือสินค้าที่แปรรูปจากสมุนไพรควบคุมเพื่อการค้าในสถานที่ ดังต่อไปนี้

- (ก) วัดหรือสถานที่สำหรับปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา รวมทั้งบริเวณที่ต่อเนื่องและติดกับสถานที่ดังกล่าว
- (ข) หอพักตามกฎหมายว่าด้วยหอพัก รวมทั้งบริเวณที่ต่อเนื่องและติดกับสถานที่ดังกล่าว
- (ค) สวนสาธารณะ สวนสัตว์ และสวนสนุก รวมทั้งบริเวณที่ต่อเนื่องและติดกับสถานที่ดังกล่าว”

เอกสารอ้างอิง

นัตรสุนน พุทธิภิญโญ. “กฎหมายและนโยบายการควบคุมยาสูบอย่างครอบคลุม.” วารสารกฎหมายสุขภาพ
และสาธารณสุข 1, 3 (กันยายน-ธันวาคม 2558): 257-263.

ธิดิรศ เจียรบรรจงกิจ. “การลดทอนความเป็นอาชญากรรมของยาเสพติด: กรณีการนำกัญชามาใช้ประโยชน์
ในทางการแพทย์.” วารสารนิติพัฒน์ นิต้า 7, 2 (2561): 53-54.

ไพรัตน์ อ้นอินทร์. “รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น ที่ส่งผล
กระทบต่อสุขภาพและครอบครัว.” งานวิจัยทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการ
เสริมสร้างสุขภาพ, สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุขและศูนย์วิจัยปัญหาสุรา, 2552.

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522.

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระบุชื่อยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 พ.ศ. 2565.

Michael Backes แปลโดย จารวี นิพนธ์กิจ. **Cannabis Pharmacy** คู่มือภาคปฏิบัติสำหรับกัญชาในทาง
การแพทย์. พิมพ์ครั้งที่ 1. (นนทบุรี: บริษัท ภาพพิมพ์ จำกัด, 2563).

Bieleman et al.. **Coffeeshops in Nederland 2014** (Coffee Shops in the Netherlands 2014) 9 (2015) (with a
report summary in English).

Kamerstuk. **Drugbeleid (Brief Van de Ministry Van Veiligheid en Justitie Nr. 293)** [Online]. Available
URL : <https://zoek.officielebekendmakingen.nl> (August, 27).

Rijksoverheid. **Gedooocriteria voor coffeeshops** [Online]. Available URL : <https://www.rijksoverheid.nl>
(August, 26).

Rijksoverheid. **Wet maakt verschil tussen harddrugs en softdrugs** [Online]. Available URL : <https://www.rijksoverheid.nl> (August, 24).